

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Stemrecht onderdanen in het buitenland

Samenvatting

De leden van de Kamer van Volksvertegenwoordigers en ook van het Europees Parlement (kunnen) worden verkozen door onderdanen in het buitenland.

Tijdens de zesde staatshervorming werd de constitutionele autonomie voor de deelstaten uitgebreid. Niettemin kunnen de deelstaatparlementen niet zelf de modaliteiten voor hun verkiezing regelen voor wat onderdanen in het buitenland betreft. De vraag naar stemrecht voor onderdanen in het buitenland bij de deelstaatverkiezingen werd tijdens de zesde staatshervorming gesteld, maar (bijzondere) wetgever is toen niet op deze vraag in gegaan. De Vlaamse Regering was en is nog steeds vragende partij voor het toekennen van stemrecht voor onderdanen in het buitenland bij de verkiezingen voor de deelstaatparlementen. Deze problematiek werd reeds eerder door de Vlaamse Regering aangekaart bij het Overlegcomité.

Ook het Vlaams Parlement heeft op 15 oktober 2015 bij eenparigheid van de 105 aanwezige leden een resolutie aangenomen betreffende het stemrecht van Vlamingen in het buitenland (stuk Vlaams Parlement, nr. 489 (2015-2016) – nr. 1 van 30 september 2015).

1. SITUERING

Deze nota heeft betrekking op het beleidsveld Ondersteuning van de Vlaamse Regering.

2. INHOUD

De verkiezingen voor de deelstaatparlementen worden geregeld in de Bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980. De belangrijkste bepalingen staan in de artikel 25 en 30 BWHI.

Binnen het bestaande kader is het voor de deelstaatparlementen niet mogelijk deze materie zelf te regelen.

Het stemrecht voor onderdanen in het buitenland bij de federale wetgevende verkiezingen werd in 2002 geregeld. Uit de inschrijvingen op de kieslijsten sedert de verkiezingen van 2003 blijkt dat grote aantallen Belgen die in het buitenland verblijven, de wil hebben om deel te nemen aan het democratische besluitvormingsproces, en zich nog steeds betrokken voelen bij de vormgeving van onze maatschappij.

Toch kunnen ze enkel stemmen voor de Kamer van volksvertegenwoordigers en voor het Europees Parlement. Zij kunnen niet deelnemen aan de verkiezingen voor respectievelijk het Vlaams, het Waals en het Brussels Parlement.

Deze anomalie in de wetgeving zorgt ervoor dat Vlamingen, Brusselaars en Walen in het buitenland hun democratische rechten beknot zien en dat ze in feite hun stem niet kunnen laten horen in domeinen die voor hen nochtans van rechtstreeks belang zijn.

Alhoewel het regionale niveau volgens de Belgische Grondwet gelijkwaardig moet worden geacht aan het federale, geeft die situatie toch de indruk dat federale verkiezingen als belangrijker worden beschouwd. Het federaal regeerakkoord van oktober 2014 voorzag de uitbreiding van het stemrecht naar de regionale en Europese verkiezingen. De federale regering nam ook een initiatief: een *“ontwerp van bijzondere wet*

tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse instellingen werd door de regering goedgekeurd en ingediend bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers". Een bijzondere meerderheid werd echter niet gevonden.

Deze regeerperiode kwam er geen initiatief vanuit de federale regering, maar wel vanuit de Senaat. Een "Ontwerp van bijzondere wet tot wijziging van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen en de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen om het stemrecht van de in het buitenland verblijvende Belgen uit te breiden naar de verkiezing van de Gemeenschaps- en Gewestparlementen" werd er in de plenaire vergadering aangenomen en op 13 juli 2020 overgezonden aan de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Daar werd het tot heden nog niet verder behandeld.

Het feit dat een wijziging van de kieswetgeving op dit moment geen effect meer kan hebben op de verkiezingen in 2024, mag geen beletsel zijn om deze wetgeving niet meer aan te passen.

De Vlaamse Regering vraagt een oplossing voor deze democratische anomalie en vraagt bijgevolg dat het federale wetgevend proces verder gezet wordt.

3. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

Niet van toepassing.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen weerslag op het personeelsbestand en het personeelsbudget zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de human resources, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

- Personeel: geen impact.
- Werkingsuitgaven: geen impact
- Investeringen en schulden: geen impact.
- Ontvangsten: geen impact.

4. VERDER TRAJECT

Na goedkeuring van de nota aan het Overlegcomité door de Vlaamse Regering zal de minister-president de nota agenderen op het Overlegcomité.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° bijgaande nota aan het Overlegcomité goed te keuren;

2° de minister-president van de Vlaamse Regering te gelasten de nota te agenderen op het eerstvolgende Overlegcomité.

De minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur,
Digitalisering en Facilitair Management,

Jan JAMBON